

Dynamisch duinlandschap

MARC JANSSEN

Het is 1995. Duinwaterbedrijf Zuid-Holland en Provincie Zuid-Holland sluiten een overeenkomst over het gebruik van het duingebied tussen Den Haag en Katwijk. Doel van deze afspraak is om natuur en waterwinning beter op elkaar af te stemmen. De waterwinning wordt geconcentreerd rond stad en dorp, en in het tussenliggende gebied rond de Wassenaarse Slag (Noord-Meijendel en Zuid-Berkheide) moet de natuur weer de ruimte krijgen. Hoe is het sindsdien verlopen?

De uitvoering van die overeenkomst van 1995 is fors vertraagd, maar inmiddels

wel redelijk gevorderd. De eerste prachtige resultaten zijn zichtbaar: nadat de waterwinning in 1997 in De Kikkervalleien in Noord-Meijendel is stopgezet, keren daar langzaam de specifieke plantensoorten van vochtige duinvalleien terug, zoals Rietorchis, Duizendguldenkruid en Parnassia. Ook in Zuid-Berkheide wordt geen water meer gewonnen. Daar boetseren zand en wind een geheel nieuw duinlandschap.

Voor de Stichting Duinbehoud vormen deze maatregelen een belangrijke stap naar het ontstaan van een dynamisch duinlandschap

waar natuurlijke processen voorop staan. In zo'n duingebied is de hydrologie sturend; het water heeft er vrij spel. Via grondwaterstromen en vochtige duinvalleien stroomt het regenwater ongestoord af naar de duinbeekjes langs de duinrand. Om in Noord-Meijndel zover te komen moeten er wel enkele maatregelen extra volgen: een ongestoorde hydrologische eenheid kan worden bereikt door het stoppen van de waterwinning in de Ganzenhoek, de Verlengde Hoofdader en Pan 27 in Noord-Meijndel.

Kansen van kust tot binnenduin

De recreatie kan worden afgestemd op de natuurwaarden van dit 'gedempt dynamisch duinlandschap', zoals het provinciaal natuurbeleid dit noemt. Denk daarbij aan een vogelkijkhut, denk aan zandpaadjes langs duinvalleien.

Begrazing vormt een onderdeel van het beheer. Met behulp van veerosters in de Wassenaarse Slag kan dit beheer van Meijndel en Berkheide aan elkaar gekoppeld worden. Langs de kust kan men het zand volop laten stuiven, zodat een natuurlijker kustlandschap ontstaat met een veel betere ecologische relatie tussen strand en duinen. Dit wordt dynamisch kustbeheer genoemd. Langs de duinrand kan aansluiting gevonden worden met de projecten voor natuurherstel in de Hertenkamp, De Klip en Lentevreugd. Zo ontstaat er rond de Wassenaarse Slag een compleet duingebied met het hele scala aan landschapstypen van strand, stuivende kustduinen, vochtige duinvalleien, begroeide binnenduinen en een duinzoom met grazige weiden en duinbeekjes.

MARC JANSSEN IS DIRECTEUR VAN STICHTING DUINBEHOUD

Zomer en winter mooi

Het is nog vroeg in de ochtend. Aan de rand van het veelbesproken 'woestijnlandschap' van Berkheide is slechts het geluid van vogels, de wind en in de verte de zee te horen, en ja, ook een enkel vliegtuig. Voor een doordeweekse dag in maart is het ongekend druk in het duingebied. Een echtpaar uit Ridderkerk maakt een wandeling uit het ANWB-blad Toeractief. De route voert onder meer over het Laarzenpad. "We komen vaker in het duingebied, maar dit stukje kenden we niet. Het is hier zo rustig. Deze zandvlakte vinden we prachtig. Het is prettig om zo door het zand te lopen. Het zou niks zijn als hier een betonpad zou liggen. Dat is zo betuttelend. Wat we zo leuk vinden aan dit duingebied is dat het er het hele jaar door, zomer en winter, mooi is."

Bijzondere planten

De man heeft er een flinke tocht opzitten. Zijn wandeling eindigt bij bezoekerscentrum Meijndel, waar hij een wandelkaart wil kopen. Alvast voor volgende week. "Ik kom hier elke zondag voor een lange wandeling. Het liefst ga ik naar Kijfhoek en Bierlap, daar vind ik de natuur het mooist. Je hebt er zoveel bijzondere planten. En het is er rustig, omdat het niet voor iedereen toegankelijk is. De natuur is gevoelig en heeft bescherming nodig. In die zin is het belangrijk dat er gebieden blijven waar je een toegangkaart nodig hebt. Recreëren en het genieten van de natuur zijn twee verschillende dingen, vind ik. En ik kom voor het laatste."

Bewondering

Een stormachtige zondagmiddag in november. Grijs wolken drijven snel over, herfstbladeren waaien hoog op en het kan elk moment gaan regenen. Geen decor waarin je veel mensen verwacht. De man uit Den Haag laat zich echter niet weerhouden en trekt er toch op uit. De honden zijn nog niet uitgelaten vandaag. "Ik vind de Ganzenhoek erg mooi. Het doet heel natuurlijk aan. Ik kom hier in eerste instantie voor de honden. Maar als ik eenmaal op pad ben, geniet ik zelf ook heel erg. Regen of geen regen. Ik kom regelmatig deze kant op om te schilderen. Meestal ga ik dan naar zee, maar de bomen in dit gebied zijn ook een interessant onderwerp."